

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20207 - Història Medieval Universal de l'Alta Edat Mitjana / 1
Titulació	Grau d'Història - Segon curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
María Barceló Crespi <i>Responsable</i> m.barcelocrespi@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Victòria-Alba Burguera Puigserver victoria.burguera@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

Aquesta assignatura es troba dins el mòdul d'Història Medieval Universal. Té com a objectiu introduir els alumnes d'humanitats en la coneixença de la història de les societats de l'alta edat mitjana, singularment de la Mediterrània i el seu entorn. Es remarcarà la importància del període estudiat en la configuració del mapa social, religiós, cultural, lingüístic i polític de l'actualitat, tot seguint les tesis que s'exposen a les obres de Jacques Le Goff -- *Nació Europa en la edad media?*--, de Robert Barlett -- *La formación de Europa. Conquista, colonización y cambio cultural. 950-1350*— de Pierre Guichard, Robert Mantran i Henri Bresc -- *Europa y el Islam en la Edad Media*--, de Chris Wickham - *Una historia nueva de la Alta Edad Media. Europa y el mundo mediterráneo*—, de Hugh Kennedy - *Las grandes conquistas árabes*— i de Luis A. García Moreno, *La construcción de Europa. Siglos V-VIII*.

Requisits

L'assignatura té un caràcter introductor i de formació bàsica i, per tant, no té requisits essencials, ni recomanables. En tot cas, sí que seria recomanable, però no fins al punt d'haver de ser un requisit, que l'alumne hagués aprovat l'assignatura de Societats i Cultures de l'Edat Mitjana de primer curs, cosa que li permetria

Guia docent

entendre la terminologia i els conceptes emprats, com també assolir els coneixements i objectius fixats per aquesta assignatura.

Competències

Específiques

- * CE-2 Conèixer els diferents corrents historiogràfics i la bibliografia essencial relatives a cada període històric.
- * CE-5 Analitzar la situació de les societats humanes en els diversos períodes històrics, les seves relacions amb àmbits geogràfics diferents del propi, amb el medi ambient i els recursos materials al seu abast.
- * CE- 6 Emprar el criteri de multicausalitat per entendre, analitzar i explicar els fenòmens històrics i els comportaments de les societats.
- * CE-7 Relacionar, a l'hora d'analitzar un tema, etapa o problema històrics, fenòmens de diferent naturalesa (polítics, econòmics, socials, culturals, religiosos)
- * CE-11 Comprendre les relacions establides entre les societats que des d'àmbits geogràfics i culturals distints han de compartir un mateix espai temporal.

Genèriques

- * CG-2 Comprendre, utilitzar i ésser capaç d'explicar el llenguatge propi de la història, com també l'específic de cada un dels períodes en què es divideix.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els blocs de continguts que es detallen són els que consten en el Pla d'estudis i s'estructuren de manera temàtica. Cada un dels temes inclou, a la vegada, continguts referents als subapartats "clàssics" (política, societat, economia, cultura...) que en funció de les característiques de cada un seran objecte d'un tractament pormenitzat o conjunt.

Continguts temàtics

I. INTRODUCCIÓ

1. Els conceptes d'Edat Mitjana i d'alta Edat Mitjana.

II. DESINTEGRACIÓ DE L'IMPERI ROMÀ D'OCCIDENT I PERVIVÈNCIA A ORIENT

2. Les migracions dels pobles germànics i la fi de l'imperi d'Occident. Els regnes germànics. Canvis i permanències en relació a l'imperi romà d'Occident.
3. De l'imperi romà a Bizanci. L'imperi bizantí a l'època de Justinià. Singularitat cultural i paper econòmic.

III. L'ALTA EDAT MITJANA

4. El naixement de l'Islam. El context sociopolític. L'expansió de l'Islam i de les societats islàmiques. La separació en branques doctrinals. Els inicis de la fragmentació política.

Guia docent

5. L'Europa de Carlemany. Els projecte de restauració de l'imperi romà d'Occident. Canvis i permanències en relació a l'imperi romà d'Occident. Els carolingis i els seus successors.
6. La perifèria europea en els segles VIII-X. Escandinaus, hongaresos i eslaus.
7. Economia i societat de l'Europa occidental en els segles VIII-X. Anàlisi del feudalisme, el seu apogeu i les seves mutacions, i la visió de les diverses escoles historiogràfiques.
8. L'Església i els primers renaixements culturals. L'orde de Cluny.

IV. PLENITUD DE L'EDAT MITJANA EUROPEA. SEGLES XI-XII

9. Les monarquies feudals de l'occident europeu, l'imperi i els països centreuropeus i nòrdics. Evolució política, social i econòmica.
10. L'Església: reforma, enfrontament papat-imperi, les croades, les pelegrinacions, les heretgies, el Císter.
11. Apogeu de la cultura medieval: les lletres i les arts.
12. Bizanci i l'Islam: els seus àmbits d'influència.

Metodologia docent

Activitats amb treball presencial

- Impartició de classes teòriques (grup gran)
- Impartició de classes pràctiques a l'aula o a sortides
- Assistència a conferències quan es convidi un professor especialista.
- Tutories individuals i de grup.
- Direcció i supervisió de treballs.
- Tècniques d'avaluació: Proves objectives

Activitats amb treball no presencial

- Treball autònom individual, d'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, que fomenti l'estudi, l'aprenentatge i l'accés a diferents fons d'informació.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques		Grup gran (G)	Impartició de sessions teòriques a l'alumnat, perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades.	45
Classes pràctiques		Grup mitjà (M)	Impartició de classes pràctiques perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades. Es comentaran texts històrics, literaris i cartografia històrica a més de, si escau, d'altres activitats conseqüents, com la projecció de pel·lícules i documentals adequats a les	15

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
			competències i la impartició de conferències per especialistes en aspectes propis de la matèria. Assistència i participació a les conferències impartides per professors especialistes convidats. També es contempla, si escau, visites a museus, arxius, monuments, jaciments arqueològics i altres institucions culturals d'interès per als continguts de l'assignatura. S'entén que les classes pràctiques són un complement de la matèria teòrica. Els continguts treballats a les pràctiques són objecte de les proves d'avaluació.	

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual		D'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, l'alumne haurà de dur a terme l'estudi i aprenentatge de la matèria de l'assignatura, tot entenent que per fer-ho ha d'accedir a diferents fons d'informació i els procediments bàsics de la recerca bibliogràfica i d'aprenentatge propis de la ciència històrica.	80
Estudi i treball autònom en grup		D'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, els alumnes hauran de dur a terme treballs sobre aspectes o temes de la matèria de l'assignatura.	10

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una

Guia docent

menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Classes teòriques

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Impartició de sessions teòriques a l'alumnat, perquè serveixin de base i de guia per a l'adquisició de les competències pròpies de l'assignatura. L'alumnat, tanmateix, pot intervenir formulant preguntes o suggeriments que podran ser tinguents en compte o no pel professor depenent de l'adequació a les competències fixades.
Criteris d'avaluació	Es farà una prova parcial amb el que s'hagi explicat de l'assignatura entorn a mitjan novembre i una segona prova en la data oficial dels exàmens de gener.

Percentatge de la qualificació final: 50%

Estudi i treball autònom en grup

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	D'acord amb les directrius i el material indicat pel professorat, els alumnes hauran de dur a terme treballs sobre aspectes o temes de la matèria de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Els temes i les directrius dels treballs seran aportats per la professora en el seu moment. Igualment s'avaluarà l'assistència i la participació a les conferències impartides per professors especialistes convidats.

Percentatge de la qualificació final: 50%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Novedades bibliogràfiques

- Velasco, M. Breve historia de los vikingos. 2012.
- Domínguez González, C. La Inglaterra anglosajona. Una síntesis histórica (ss. V-IX), Laergastula Eds, 2012.
- Halsall, G. Las migraciones bárbaras y el occidente romano (376-568), Universidad de Valencia 2012.
- Wickham, Chris. El legado de Roma. Una historia de Europa de 400 a 1000. Colección Ensayo, 2014.
- Marcos Aldón, M; Massaiu, M. Eds. Entre Oriente y Occidente. Textos y espacios medievales. Ucopress, Universidad de Córdoba, 2016.
- Nieto Soria, J.M. Europa en la Edad Media, Akal 2016.
- Wickham, Chris. Europa en la Edad Media: una nueva interpretación, 2017.

Bibliografia bàsica

- Bartlett, Robert. La formación de Europa: Conquista, civilización y cambio cultural: 950-1350 /Robert Bartlett ; traducción de Ana Rodríguez López. València :Universitat de València, 2003.
- Bonnassie, Pierre. Vocabulario básico de la historia medieval /Pierre Bonnassie ; traducción castellana y adaptación de Manuel Sánchez Martínez. Barcelona :Editorial Crítica, c1983.

Guia docent

Duby, Georges. Europa en la Edad Media /Georges Duby ; [traducción de Luis Monreal y Tejada] Barcelona [etc.] :Paidós,DL1999.

García de Cortázar, José Angel. Historia de la Edad Media :una síntesis interpretativa /José Angel García de Cortázar, José Angel Sesma Muñoz. Madrid :Alianza,DL1998.

García Moreno Luis A..La construcción de Europa. Siglos V-VIII, Madrid: Síntesis, 2001.

Historia de la Edad Media /Salvador Claramunt... [et al.] Barcelona :Ariel,2008

Historia Universal de la Edad Media /Vicente Ángel Álvarez Palenzuela (coord.) Barcelona :Ariel,2005

Kennedy, Hugh. Las grandes conquistas árabes. Barcelona: Crítica,2007.

Ladero Quesada, Miguel Ángel Historia Universal. Vol. 2,Edad Media /Miguel Á. Ladero Quesada 2a ed., 5a reimp. Barcelona :Vicens Vives,2004

Mackay, A. Atlas de Europa medieval /Angus Mackay y David Ditchburn (eds.) Madrid :Cátedra,1999

Wickham, Chris. Una historia nueva de la Alta Edad Media. Europa y el mundo mediterráneo, 400-800. Barcelona: Crítica, 2008.

Bibliografia complementària

A més de la bibliografia general, s'indicarà bibliografia específica per a cada tema.

